

248784

การวิเคราะห์สถานการณ์การบริหารความเสี่ยง ในหอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย 1
โรงพยาบาลลำพูน

ปัทมา นนทรีย์

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มีนาคม 2555

การวิเคราะห์สถานการณ์การบริหารความเสี่ยง ในหอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย 1
โรงพยาบาลลำพูน

ปัทมา นนทรีย์

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มีนาคม 2555

การวิเคราะห์สถานการณ์การบริหารความเสี่ยง ในหอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย 1
โรงพยาบาลลำพูน

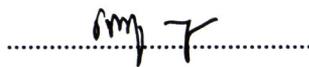
ปัทมา นนทรีย์

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

.....ประธานกรรมการ
ดร. บุญพิชชา จิตต์ภักดี

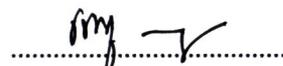

.....กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ผ่องศรี เกียรติเลิศสนภา

.....กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพชรสุนีย์ ทังเจริญกุล

.....กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันเพ็ญ เอี่ยมจ้อย

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ผ่องศรี เกียรติเลิศสนภา

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพชรสุนีย์ ทังเจริญกุล

21 มีนาคม 2555

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พงศ์ศรี เกียรติเลิศสนา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพชรสุนีย์ ทั้งเจริญกุล อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ ซึ่งได้กรุณาเสียสละเวลาให้ความรู้ ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และแนวทางอันเป็นประโยชน์ รวมทั้งช่วยตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความเอาใจใส่ ในทุกขั้นตอนของการค้นคว้าแบบอิสระ ตลอดจนเสริมสร้างพลัง ความคิด และให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา จนการค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในสาขาวิชาการบริหารการพยาบาลที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ และประสบการณ์ต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ให้คำปรึกษาทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารทางการแพทย์ของกลุ่มงานอายุรกรรม หัวหน้ากลุ่มการพยาบาล กลุ่มผู้บริหารทางการแพทย์ และหัวหน้าหอผู้ป่วย ที่เสียสละเวลาให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการศึกษา ขอขอบพระคุณบุคลากรทางการแพทย์ในหอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย 1 ที่คอยช่วยเหลือ สนับสนุน ให้ความร่วมมือ และเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบุพการี ครอบครั้ว และเพื่อนๆทุกคนที่มีส่วนทำให้ผู้ศึกษามีแรงบันดาลใจ คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากการค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบแด่บุพการี ครอบครั้ว คณาจารย์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่เป็นกำลังสำคัญทำให้การค้นคว้าแบบอิสระนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ปีทมา นนทรีย์

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การวิเคราะห์สถานการณ์การบริหารความเสี่ยง ในหอผู้ป่วย
อายุรกรรมชาย 1 โรงพยาบาลลำพูน

ผู้เขียน นางปัทมา นนทรี

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการพยาบาล)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ผศ. ดร. ผ่องศรี เกียรติเลิศนภา อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
ผศ. ดร. เพชรสุนีย์ ทังเจริญกุล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

248784

การบริหารความเสี่ยงเป็นกระบวนการสำคัญที่จะทำให้เกิดความปลอดภัยในสถานบริการสุขภาพ วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่ออธิบายสถานการณ์การบริหารความเสี่ยง และศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงในหอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย 1 โรงพยาบาลลำพูน กลุ่มประชากรประกอบด้วย ผู้บริหารทางการแพทย์จำนวน 1 คน ผู้บริหารทางการพยาบาลจำนวน 5 คน และกลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ประกอบด้วย บุคลากรทางการพยาบาลจำนวน 19 คน รวบรวมข้อมูลโดยการทบทวนจากเอกสาร การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และการประชุมกลุ่มเพื่อระดมสมอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

สถานการณ์การบริหารความเสี่ยงในหอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย 1 โรงพยาบาลลำพูน อธิบายตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงของ อนุวัฒน์ สุขขุติกุล (2543) มีดังต่อไปนี้

1. การค้นหาความเสี่ยง: ความเสี่ยงมีการค้นพบโดยการค้นหาความเสี่ยงระหว่างปฏิบัติงาน และการเรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีตและประสบการณ์ของหอผู้ป่วยอื่น
2. การประเมินหรือวิเคราะห์ความเสี่ยง: ความเสี่ยงมีการวิเคราะห์โดยการควบคุมความเสี่ยง และการจัดทำเพิ่มบัญชีความเสี่ยงของตึก

3. การจัดการความเสี่ยง: ความเสี่ยงได้รับการจัดการโดยการป้องกันความเสี่ยง และการลดความเสี่ยง

4. การประเมินผล: ความเสี่ยงถูกประเมินโดยการติดตามตัวชี้วัดความเสี่ยง และการติดตามผลลัพธ์ของการแก้ไข

ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงในหอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย 1 ประกอบด้วย การเขียนรายงานอุบัติการณ์น้อย บุคลากรทางการแพทย์บางมีทักษะไม่เพียงพอในการค้นหาความเสี่ยงด้านเหตุไม่พึงประสงค์จากการดูแลรักษา มีระบบการประเมินหรือวิเคราะห์ความเสี่ยงที่ไม่ชัดเจน มีการทำงานเป็นทีมแบบสหสาขาวิชาชีพที่ไม่เพียงพอ บุคลากรมีทักษะไม่เพียงพอในการแบ่งระดับความรุนแรงของเหตุการณ์ ไม่ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยของผู้ป่วย มีทักษะไม่เพียงพอในการนำความรู้เรื่องความปลอดภัยของผู้ป่วยสู่การปฏิบัติ มีทักษะไม่เพียงพอในการเป็นผู้จัดการความเสี่ยง และยังมีความเสี่ยงที่ซ่อนเร้นอยู่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง โดยคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงของโรงพยาบาลควรเปิดใจยอมรับความผิดพลาดของผู้ปฏิบัติ ควรมีการจดอุบัติการณ์ไว้ในสมุดก่อนบันทึกในคอมพิวเตอร์ ควรมีระบบการเขียนรายงานอุบัติการณ์ทางคอมพิวเตอร์ที่สะดวก ควรมีการทบทวนเครื่องมือตัวส่งสัญญาณอย่างเป็นระบบ ควรมีการทำงานเป็นทีมแบบสหสาขาวิชาชีพ ควรให้ความรู้แก่บุคลากรทางการแพทย์ในการแบ่งระดับความรุนแรงของเหตุการณ์ ควรสร้างระบบการติดตามแนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยของผู้ป่วย ควรใช้จิตตปัญญาในการจัดการตนเอง

ผลการศึกษาครั้งนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานของการบริหารความเสี่ยงในหอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย 1 โรงพยาบาลลำพูน ซึ่งผู้บริหารของโรงพยาบาล และผู้บริหารทางการแพทย์สามารถนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนากระบวนการบริหารความเสี่ยงของหอผู้ป่วยแห่งนี้

Independent Study Title   Situational Analysis of Risk Management at Medical Male 1
Ward, Lamphun Hospital

Author   Mrs. Pathama Nonsee

Degree   Master of Nursing Science (Nursing Administration)

Independent Study Advisory Committee

Asst. Prof. Dr. Pongsri Keitleartnapha	Advisor
Asst. Prof. Dr. Petsunee Thungaraenkul	Co-advisor

ABSTRACT

248784

Risk management is a critical process for safety in health care. The objectives of this study were to describe the situation of risk management and to explore ways for solving problems related to risk management in the medical male 1 ward at Lamphun hospital. The population included one medical administrator and 5 nursing administrators; the participants included 19 nursing personnel who were purposively selected. Data were collected through document reviews, semi-structure interview and brainstorming. Data were analyzed using content analysis.

The situation of risk management in the medical male 1 ward at Lamphun hospital was described in accordance with the risk management process (Supachutikul, 2000).

1. Risk Identification: Risks were identified during the operation and learning through past experiences and the experiences of other units.
2. Risk assessment or risk analysis: Risks were analyzed by controlling of risk and risk profiling.
3. Action to manage risk: Risks were managed by risk prevention and risk reduction.
4. Evaluation: Risks were evaluated by monitoring risk indicators and following problems solving outcome.

The problems related to risk management in the medical male 1 ward included little incident reporting, nursing personnel having inadequate skill of risk identification from medical adverse event, having unobvious system for risk assessment or risk analysis, inadequate multidisciplinary teamwork, nursing personnel having inadequate skill for grading incident report, not following patient safety guidelines, inadequate skill for utilizing patient safety knowledge to practice, inadequate skill of risk manager and still having hidden risks.

The population and participants suggested ways for solving problems related to risk management as follows: hospital risk management committee must be open mind for human error, recording the incident report in the book before recording in computer, having convenient incident report system via computer, having trigger tools review system, having multidisciplinary teamwork, educating nursing personnel regarding grading incident report, developing monitoring system to follow patient safety guidelines and using contemplative for self-management.

The findings of this study serve as baseline information regarding risk management in medical male 1 ward. It is recommended that hospital administrators and nurse administrators use this information to improve the risk management process in this unit.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	6
คำถามการศึกษา	6
ขอบเขตของการศึกษา	7
นิยามศัพท์	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงในโรงพยาบาล	8
การบริหารความเสี่ยงกับการประกัน/พัฒนาคุณภาพ	22
เครื่องมือคุณภาพกับการบริหารความเสี่ยง	23
บทบาทผู้บริหารในการบริหารความเสี่ยงในโรงพยาบาล	30
ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารความเสี่ยง	36
ปัญหา อุปสรรคในการบริหารความเสี่ยงในโรงพยาบาล	38
การบริหารความเสี่ยงโรงพยาบาลลำพูน	39
กรอบแนวคิดการศึกษา	44
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	45
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	46
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	46
การพิทักษ์สิทธิของประชากร	47

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ขั้นตอนและวิธีการรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผล	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
การอภิปรายผล	78
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการศึกษา	94
ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้	97
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป	99
เอกสารอ้างอิง	100
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก เอกสารรับรองโครงการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์	107
ภาคผนวก ข เอกสารรับรองโครงการวิจัย โรงพยาบาลลำพูน	108
ภาคผนวก ค เอกสารพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง	109
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	114
ภาคผนวก จ รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	126
ประวัติผู้เขียน	127

สารบัญภาพ

รูป		หน้า
1	แสดงการจัดการพยาบาลเพื่อความปลอดภัยของผู้ป่วย	33
2	แผนผังแสดงกระบวนการบริหารความเสี่ยง โรงพยาบาลลำพูน	43
3	สรุปปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหามาจากการดำเนินการบริหารความเสี่ยง หอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย 1 โรงพยาบาลลำพูน	77